

DALIBOR UHLÍŘ: Exekuce drtí řadu rodin a může být i hůř

- CZ24 News | 17. prosince 2020

ČESKO: Novela insolvenčního zákona je ale výsměch věřitelům. V exekuci je kolem osmi set tisíc lidí. Tito lidé mají okolo 4,5 milionu exekucí! Systém nutí dlužníky k životu v šedé zóně. Potřebujeme je dostat zpět a dát jim druhou šanci.

Na úvod pár čísel. V současnosti se u nás potýká s exekucí okolo osmi set tisíc lidí. Dohromady tito lidé mají okolo 4,5 milionu exekucí. A v insolvenci je asi 10 % z nich. Vážné finanční problémy ohrožují nejen jedince a jejich rodiny, ale také podnikatele a společnost jako celek. Musí přijít jasné a rychlé řešení. Novela insolvenčního zákona šlápla trochu vedle a je spíš výsměchem věřitelům.

Ne všichni se dostali do problému sami

Dluhy se mají platit! O tom žádná. Do dluhové pasti dlužníky často nedovedou jen samotné půjčky a závazky. Na vině jsou dost často také náklady na vymáhání, které mnohonásobně převýší jistinu. To je samozřejmě špatně, protože se tak velká část exekucí stane nesplacitelnými a existují jen na papíře.

Mezi věřitele patří i maminky čekající na dlužné výživné

Důležité je si uvědomit, že věřitelé nejsou jen banky, leasingové společnosti a poskytovatelé spotřebitelských úvěrů, ale taky maminky samoživitelky čekající na dlužné výživné, bytová družstva a společenství vlastníků čekající na dlužné nájem a služby za byt a v neposlední řadě také školy a školní jídelny čekající na dlužné platby za obědy, družinu a kroužky.

Systém nutí dlužníky k životu v šedé zóně

Celospolečenským problémem jsou potom dluhové pasti, z kterých se špatně vystupuje. Dlužníci si mnohdy raději zvolí život mimo systém, v šedé zóně, protože nemají motivaci pracovat ani platit své závazky. Řada z nich totiž dojde do stavu, kdy ví, že své závazky nikdy nemůže splatit. Především pokud jejich dluhy narostly do obřích rozměrů – zejména kvůli navýšení o úroky a poplatky.

Snahou ale musí být vrátit tyto lidi zpět a dát jim druhou šanci!

Považuji ale za neskutečnou drzost, že se vláda snaží tímto opatřením přenést náklady na oddlužení na věřitele. Ochrana dlužníka na úkor věřitele a naopak, znamená vždy zásah do křehkého vztahu a nadržování jedné straně.

Novela insolvenčního zákona je výsměch věřitelům

V polovině roku 2019 náš právní systém přijal novelu insolvenčního zákona. Ta zásadním způsobem zahýbala procesem oddlužení. Podle ní měli dostat druhou šanci na návrat do systému ti dlužníci, kteří nedohlédli na konec svých dluhů.

Skvělá myšlenka má své velké ale!

Komu totiž zůstávají oči pro pláč, jsou samozřejmě věřitelé. Ti by podle zákona měli:

- dostat 50 % svého nároku do tří let
- nebo 30 % do pěti let.

Vše ostatní je nenávratně pryč.

Na druhou stranu je zřejmé, že jsou dluhy, jejichž výše existuje pouze na papíře nebo v účetních rozvahách, ale tyto dluhy není nikdo schopen splatit. Je pak lepší získat alespoň část takového dluhu?

Zajímavá spojitost – okamžitě po schválení novely stoupl zájem o oddlužení téměř o polovinu. Konkrétně v číslech: podaných návrhů na osobní bankrot bylo 20371 a vyhlášeno bylo 18493, tedy o 42 % více než v předchozím roce!!!

Vláda jen tupě přijala návrh směrnice EU

EU nám letos poslala směrnici, kterou máme „implementovat“, tedy zařadit, do našeho právního řádu. Na první pohled se novela insolvenčního zákona tváří pouze jako parametrická změna. Možná právě proto vláda tuto závažnou směrnici prostě vzala a poslala do Sněmovny. A to aniž by si dala práci s nějakou analýzou, hlubším zamyšlením či především ambicí, aby nastavila parametry dle skutečných potřeb.

Naprosto v pořádku je přidání podnikajících osob do zákona. Tento krok normu kvalitativně rozšiřuje. Oproti tomu jako naprosto nepřijatelné a jako výsměch všem věřitelům a poctivě platícím dlužníkům vnímám změkčení stávajících podmínek oddlužení:

ze současných (ještě jednou):

- 5 let a 30 %,
- nebo 3 roky a 50 %

na navrhované:

- 3 roky a 30 %

Odmítněme takovou změnu!

Změna povede akorát tak k daleko větším podvodům a za tímto účelem předem plánovaným oddlužením. Souhlasím, že by dlužníci měli dostat druhou šanci, ale tohle je již naprosto za hranou. Plošná opatření nefungují, jsou nespravedlivá, drahá a taky častěji zneužitelná.

Vláda by měla především předcházet bankrotům. Ta naše se chovala protičesky a probankrotově, když svými opatřeními upřednostnila nadnárodní řetězce před drobnými OSVČ, kteří museli mít zavřeno! Vláda tak vytvořila nefér konkurenční prostředí, které povede k bankrotům právě drobných živnostníků. Z důvodové zprávy je zcela evidentní, že vláda chce přenést náklady svých rozhodnutí na věřitele.

Cest, jak na exekuce, je mnoho

Tady je několik možností a konkrétních řešení.

1. Zavedení principu teritoriality

Tedy, že jeden povinný má jednoho exekutora. Ten řeší všechny jeho exekuce. Určuje ho soud v regionu povinného. Sníží se tím platba několika poplatků různým exekutorským firmám napříč republikou, zpřehlední a zjednoduší se systém.

1. Tzv. chráněný účet

Poslanecká novela občanského soudního řádu zavedla jako jednu z ochrany dlužníků tzv. chráněný účet, který má zabránit případné neoprávněné exekuci těchto peněz. Platit by měla začít od dubna 2021 a je to jeden z dalších dílčích nástrojů.

1. Omezení maximální výše nákladů exekuce

Ta by měla být stanovena v závislosti na výši jistiny. Není možné, aby stokorunové dluhy narostly do desítek tisíc a drtily řadu slušných občanů. Toto už zavání „exekutorskou lichvou“ a spatřoval bych v tom úmysl.

1. Plošná jednorázová amnestie

Oddlužení, úhrada jistiny, bez úroku, bez nákladů exekutora. Úplné oddlužení cca 50 % současných dlužníků. Dluhy pár set korun, které narostly do mnohatisícových rozměrů, z nichž je řada nesplacitelná. Tímto krokem se stovky tisíc povinných vrátí do života a do systému a exekutoři to přežijí. Však oni zase tolik nezchudnou!

1. Odpovědnost rodičů za pokuty nezletilých dětí

Nemůže se pak stát, že se mladí lidé po osmnáctém roku věku časem dozvědí, že někde jeli před několika lety na černo a teď padají do desetitisícové exekuce. S tím souvisí i následující návrh.

1. Pohledávky veřejné správy do 1 roku

Pohledávky veřejné správy se musí vymáhat do 1 roku od vzniku, jinak neběží úročení a po dvou letech je takový nárok promlčen. Dopravní podniky napříč republikou pak nebudou nekale kšeftovat s nezaplacenými pokutami, nebudou je nechávat expirovat těsně před promlčecí dobou.

Stop dalším a dalším zákonům

Vymahatelnost práva je u nás žalostná, ale nezlepší a nezjednoduší ji nic, než výrazná redukce a pročištění právních norem. Okamžitě zavést stop stav na nové zákony a začít redukovat ty zbytečné – za jeden přijatý zákon tři zrušit.

Exekutor jako veřejný úřad

Exekutor by měl být veřejný úřad s jasně danými pravomocemi, prostě výkon veřejné moci, stejně jako notáři. Představa o tržním prostředí mezi exekutory je pouze falešný argument. Řídí se stejnou normou, stejným řádem který stanovuje jak poplatky tak termíny. Existuje zde ale silná exekutorská lobby, dokonce v Poslanecké sněmovně, a především ve vládním hnutí ANO, které potřebné změny blokuje.

Nekalé tipy a triky z insolvenční poradny

Jeden z triků, o kterém mluví insolvenční poradny, jsou rozvody předlužených manželů na oko, tedy převod majetku na jednoho z manželů, rozvod na oko a řízená insolvence druhého z manželů. Celkem často se také vyskytují tzv. „bílé koně“, tedy většinou sociálně slabší občané, kteří jsou zneužiti organizovanými mafiemi, které jim zajistí získání různých půjček a spotřebitelských úvěrů. V tom lepším případě nechají takovému koni 30 % na insolvenční oddlužení a sami inkasují podvodných 70 %.

Každý neseme i svou zodpovědnost - stát všechny nezachrání

Stát tady není od toho, aby všechny zachránil. Někdy proti špatným rozhodnutím, proti výkyvům ekonomiky, proti evidentním podvodům (zde musí fungovat vymahatelnost práva) atd. Je tady od toho, aby nastavil jasná, stručná a srozumitelná pravidla a zajistil jejich dodržování a vymahatelnost. Přesto se v určitých situacích státu vyplatí zasáhnout a vrátit své občany, kteří už by toho sami nebyli schopní, zpět do systému.

Sociální systém musí být nastaven především pro ty, kteří zaškokbrtnou a dostanou se do nečekaných (jednorázových!) těžkostí. Tam má zafungovat ona sociální trampolína, která je zpět odrazí a vrátí. Pro tyto lidi nesmí být řešením a poslední záchranou spotřebitelský úvěr, dluhová past a vytloukání klínu klínem, ale rychlá, cílená, ale dočasná pomoc. Tak si představuji roli státu, který se dokáže postarat o své občany.

Autor: Dalibor Uhlíř

Zdroj: <https://pravvyprostor.cz/>